

Державне агентство лісових ресурсів України

Національний природний парк «Зачарований край»

Наукові рекомендації

«Розробка методики та проведення наукового супроводу з встановлення, моніторингу та виділення особливих цінностей для збереження, червонокнижних та зникаючих видів в ДП «Довжанське ЛМГ»

Виконавці:

Т. в. о. директора
НПП «Зачарований край»

Феннич В. С.

Канд. с-г наук., заст. директора
з наукової роботи
НПП «Зачарований край»

Шишканинець І. Ф.

Науковий співробітник
НПП «Зачарований край»

Лутак В. В.

Ільниця 2022 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Визначення категорій особливих цінностей для збереження (ОЦЗ).....	4
1.1. Поняття про особливі цінності для збереження (ОЦЗ).....	4
1.2. Характеристика категорій особливих цінностей для збереження (ОЦЗ).....	4
1.3. Вимоги ЛНР щодо ОЦЗ.....	9
Розділ 2. Особливі цінності для збереження (ОЦЗ) ДП «Довжанське ЛМГ»	10
2.1. Схема і підходи до виявлення та виділення ОЦЗ.....	10
2.2. Визначення особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) і залучення зацікавлених сторін до процесу їх збереження і охорони.....	11
2.3. Структура лісів і природно-заповідного фонду підприємства.....	32
2.4. Особливі цінності для збереження (ОЦЗ) і їх характеристика.....	33
Розділ 3. Ведення лісового господарства в лісах ОЦЗ та їх моніторинг.....	33
3.1. Загальні положення.....	33
3.2. Моніторинг особливих цінностей для збереження (ОЦЗ).....	35
Список використаної літератури.....	38
Додатки.....	39
Додаток 1. Перелік репрезентативних ділянок ДП «Довжанське ЛМГ».....	40
Додаток 2. Види флори, що перебувають під загрозою в ДП «Довжанське ЛМГ».....	46
Додаток 3. Указ Президента України від 11.04.2019 № 134	51
Додаток 4. Картосхема земель ДП «Довжанське ЛМГ», включених НПП «Зачарований край» .	52
Додаток 5. Лісові ділянки пралісів, квазіпралісів чи природних лісів ДП «Довжанське ЛМГ» ..	53
Додаток 6. Оцінка можливого негативного впливу лісогосподарського заходу на навколошнє середовище	56
Додаток 7. Оцінка екологічних наслідків проведення лісогосподарського заходу.....	58
Додаток 8. Результати моніторингу стану ОЦЗ у 2022 по ДП «Довжанське ЛМГ»	60
Додаток 9. Види моніторингу, які щорічно проводяться в ДП «Довжанське ЛМГ».....	61
...	

Вступ

FSC (Forest Stewardship Council) - Лісова опікунська рада – це міжнародна організація відповідального лісокористування. Створена представниками 25 країн у 1993 році як відповідь на загрозу глобального вирубування лісів, FSC розробила свій сертифікат, ухваливши який, лісові корпорації та господарства мусять дбати про відновлення лісів і збереження лісового біорізноманіття. Варто додати, що виразною ринковою тенденцією, незважаючи на теперішню кризу, є те, що європейські покупці деревини і вже готової продукції з неї шукають високоякісну сировину і товари легального походження. Одним із способів відрізнисти легальну продукцію від нелегальної і є сертифікація за системою FSC. Логотип і товарні знаки FSC на продукції ідентифікують сертифіковану продукцію етичного походження з лісу. Сертифіковане лісове господарство істотно відрізняється від несертифікованого. Ці ліси управляються відповідально, екологічно збалансовано і соціально вигідно.

ДП «Довжанське ЛМГ» сертифікується за FSC (Forest Stewardship Council) національний стандарт системи ведення лісового господарства для України, код документу: FSC-STD-UKR-01-2019 V 1-0.

Особливі цінності для збереження як принцип ведення лісового господарства в ДП «Довжанське лісове господарство» за схемою Лісової Опікунської Ради (FSC).

Особливі цінності для збереження - дев'ятий принцип ведення лісового господарства в Україні за схемою Лісової Опікунської Ради (FSC). Ведення лісового господарства в особливих цінностях для збереження (лісах) має сприяти підтримці або поліпшенню відповідних характеристик цих лісів. Прийняття рішення стосовно особливо цінних для збереження лісів планується з особливою обережністю, прискіпливо, враховуючи всі можливі наслідки.

1. Визначення категорій особливих цінностей для збереження (ОЦЗ)

1.1. Поняття про особливі цінності для збереження (ОЦЗ)

Будь-який ліс має певну екологічну та соціальну цінність. Така цінність може полягати в наявності рідкісних видів, угруповань та біотопів, місце рекреації, або природних ресурсів, які використовуються місцевим населенням тощо. Там, де визнано, що така цінність має особливе значення або є критично важливою, ліс можна визнати особливою цінністю для збереження.

Концепцію «особливих цінностей для збереження» (ОЦЗ) розроблено Лісовою Наглядовою Радою (ЛНР – FSC, Forest Stewardship Council) для використання в сертифікації ведення лісового господарства і вперше опубліковано у 1999 році.

Ліси як особливі цінності для збереження – це ліси, що мають одну чи більше таких ознак:

- лісові території, які містять важливі на глобальному, національному або регіональному рівнях: осередки біорізноманіття та/або великі лісові ландшафти, розташовані в межах одиниці господарювання або містять кілька таких одиниць, де життєздатним популяціям більшості, якщо не всіх аборигенних видів, властиві природні характеристики структури, поширення та чисельності;
- лісові території, що містять рідкісні екосистеми та екосистеми під загрозою зникнення, або входять до складу таких екосистем;
- лісові території, які забезпечують основні природно-захисні функції;
- лісові території, що є визначальними для задоволення основних потреб та/або для традиційної культурної ідентичності місцевих громад.

Базовою ідеєю концепції ОЦЗ є виявлення особливої цінності для збереження: це така цінність, що є особливо важливою і потребує охорони та сталого використання. Особливо цінними для збереження є ліси, де виявлено такі цінності, або, більш точно, лісова територія, що потребує відповідного господарювання з метою підтримання або посилення виявлених особливих цінностей. Тому виявлення таких територій є найважливішим першим кроком у розробці для них відповідного режиму господарювання.

Прикладами лісів як особливих цінностей для збереження є:

- ліс, що захищає водне джерело, що є єдиним у постачанні питної води для певної громади;
- невелика лісова територія, у межах якої наявна певна рідкісна екосистема або (та) група рідкісних видів;
- ліс, в якому розташована важлива археологічна пам'ятка;
- ділянка лісу (виділ, квартал, урочище), якщо вона є природним осередком видів, існування яких під загрозою;
- праліс, або ліс, якому властиві ознаки пралісу.

Не обов'язково, щоб ОЦЗ (ліс) відповідав адміністративним чи лісогосподарським межам, він може складатися із одиниць ландшафту (урочище, лісова дача, водозбір тощо), частин його, або одного чи декількох виділів або кварталів.

Особлива цінність лісів може зростати або ж зменшуватися з часом відповідно до змін землекористування, господарчої діяльності тощо. Для того, щоб визначити, чи становлять ліси особливу цінність, яка має зберігатися, необхідно провадити відповідний моніторинг. Перевірка відповідності лісової ділянки критеріям ОЦЗ здійснюється раз на 5 років та після проведення будь-яких господарчих заходів на цих ділянках.

1.2. Характеристика категорій особливих цінностей для збереження (ОЦЗ)

Відповідно до базового принципу 9 ЛНР, працівники лісового господарства повинні зберігати або посилювати відповідні ознаки чи властивості таких лісів, а також регулярно провадити моніторинг їхнього стану. Особливою цінністю для збереження є ліси, в яких критично важливе значення мають одна або кілька таких ознак чи властивостей. Для встановлення ОЦЗ в межах лісогосподарської одиниці, використовують відповідні категорії, перелік та характеристика яких, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1. Характеристика категорій особливих цінностей для збереження (ОЦЗ)

Категорії ОЦЗ	Характеристика (згідно принципів та критеріїв ЛНР)
ОЦЗ 1	Лісові території, на яких виявлено осередки біорізноманіття (наприклад, рідкісні види, ендеміки тощо), важливі на глобальному, національному або регіональному рівнях.
ОЦЗ 2	Великі лісові ландшафти, значущі на глобальному, національному або регіональному рівнях, де життєздатним популяціям більшості, якщо не всіх аборигенних видів, властиві природні характеристики структури, поширення та чисельності. Такі ландшафти можуть бути розташовані в межах одиниці господарювання або містити кілька таких одиниць.
ОЦЗ 3	Лісові території, що містять рідкісні екосистеми та екосистеми під загрозою зникнення, або входять до складу таких екосистем.
ОЦЗ 4	Лісові території, що забезпечують основні природно-захисні функції в критичних ситуаціях (захист водозборів, попередження ерозії, тощо).
ОЦЗ 5	Лісові території, що є визначальними для задоволення основних потреб місцевих громад (наприклад, засоби для існування, забезпечення здорового довкілля тощо).
ОЦЗ 6	Лісові території, що є визначальними для традиційної культурної ідентичності місцевих громад (мають для них важливе культурне, екологічне, економічне або релігійне значення).

Кожна із 6-ти категорій лісів як особливих цінностей для збереження, характеризується певними ознаками щодо виділення лісів, їх збереження та охорони.

ОЦЗ 1: Лісові території, що є важливими осередками біорізноманіття на глобальному, національному або регіональному рівнях

Ця категорія включає території, на яких концентрація, у т. ч. сезонна, видів, сягає або перевищує відповідні порогові значення, а також території Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Будь-який ліс, у якому є види, ідентифіковані як ОЦЗ, або місця, що є ключовими для тривалого виживання таких видів, буде мати статус ОЦЗ. Сюди зараховують також ліси із багатьма видами, що перебувають під загрозою знищення або такими, що вимирають, або з рідкісними ендемічними видами або належать до «гарячих» точок біорізноманіття. В окремих випадках, це можуть бути навіть поодинокі види, що вважаються достатньо важливими для того, щоб лісова територія мала статус ОЦЗ.

Втім, є багато лісів, які, незважаючи на наявність рідкісних видів, не матимуть статусу ОЦЗ, тому що концентрації цих видів не перевищують відповідних порогових значень. У таких лісах слід вести господарство згідно з чинною нормативною базою, оскільки вони не є ОЦЗ.

Оскільки є кілька шляхів ідентифікації цінностей, пов'язаних із біорізноманіттям, ця категорія складається із трьох під-категорій:

- * ОЦЗ 1.1. Природо-заповідні території;
- * ОЦЗ 1.2. Види, що перебувають під загрозою знищення, вимирають та ендемічні види;
- * ОЦЗ 1.3. Ключові місця тимчасової концентрації тварин.

ОЦЗ 2: Великі лісові ландшафти, що є значущими на світовому, національному або регіональному рівнях

До лісів категорії ОЦЗ 2 належатимуть великі лісові масиви з особливим наявним рівнем видового, популяційного, та екосистемного (ландшафтного, біотопного) різноманіття, що мають ландшафтне значення для його збереження на глобальному, національному або регіональному рівнях та розташовані на землях лісового фонду. Вони можуть бути розташовані в межах одиниць господарювання або містять кілька таких одиниць, де життєздатні популяції більшості, якщо не всіх аборигенних видів, мають природну (або наближену до неї) структуру розповсюдження та чисельності. До цієї категорії ОЦЗ також доцільно включати ліси, що є середовищем існування субпопуляцій видів з дуже широким ареалом (наприклад, ведмідь, лось, вовк, олень) навіть незважаючи на те, що субпопуляції не можуть самі по собі бути життєздатними протягом тривалого часу.

Також сюди включають ліси, в яких на екологічні процеси й функціонування екосистем (наприклад, природні режими збурень, хід лісових сукцесій, розподіл, чисельність і співвідношення видів цілком або відносно не порушені антропогенним впливом і практично не зазнають його в сучасний період). Ліси цієї категорії можуть займати великі площи й бути менш зміненими діяльністю людини, ніж інші ліси регіону загалом.

Місця, де лісові екосистеми утворюють природним шляхом мозаїку ландшафтного рівня з іншими типами рослинності і де багато видів використовують для свого існування як лісові, так і нелісові екотопи, тобто там, де цінність стосується всієї мозаїки природної рослинності, а не лише лісової, теж відносять до категорії ОЦЗ 2.

Ліс, який розглядається на відповідність до ОЦЗ 2, не обов'язково має обмежуватися конкретною адміністративною чи виробничу одиницею (наприклад, адміністративним районом, лісогосподарським підприємством чи його підрозділом) через те, що у кількох суміжних адміністративних чи виробничих одиницях разом може перебувати значний великий ліс ландшафтного рівня. Okрема лісогосподарська одиниця може бути ліс ОЦЗ згідно ОЦЗ 2, якщо вона цілком є значним великим лісом ландшафтного рівня або його частиною.

ОЦЗ 3: Лісові території, що містять зникаючі, рідкісні та вразливі біотопи

Ця категорія лісів призначена для збереження рідкісних, вразливих і зникаючих лісових біотопів (оселищ). В Україні інвентаризація біотопів тільки нещодавно розпочалася, проте активно розвивається. Це пов'язано із необхідністю охорони біорізноманіття на ценотичному (екосистемному) рівні, для чого потрібно проведення класифікації екосистем та виділення рідкісних біотопів. Необхідні базові дані для цього є: велика кількість польових геоботанічних матеріалів, а також близькість трактування біотопів до типів фітоценозів, а також типів рослинності та типів лісу.

Деякі біотопи (оселища) є рідкісними внаслідок дії комплексу природних факторів, коли кліматичні або геологічні чи едафічні умови, необхідні для їх існування, мають обмежене поширення. Інші біотопи стали рідкісними внаслідок діяльності людини, зокрема, таку, як переведення окремих лісових екосистем у сільськогосподарський або інші види землекористування. Частіше за всіх саме ці біотопи опиняються під загрозою знищення.

До цього типу ОЦЗ включаються:

1. Зникаючі, рідкісні, вразливі біотопи, навіть якщо вони частково порушені;
2. Комплекси вище наведених лісових біотопів із іншими типами біотопів;
3. Природні лісові біотопи із старовіковими деревостанами;

Природні лісові біотопи, що є характерними для регіону, але не є рідкісними, вразливими або такими, що перебувають під загрозою зникнення, не мають старовікових деревостанів, не можуть належати до ОЦЗ цього типу.

ОЦЗ 4: Лісові території, що виконують основні природні функції в критичних ситуаціях.

Ліси можуть бути визнаними як такі, що виконують основні природні функції в критичних ситуаціях, коли захисні функції визнано основними для них. Водоохоронні, ґрунтозахисні та інші захисні функції тоді стають особливою цінністю. Господарювання в таких лісах повинно найкращим чином сприяти виконанню ними цих цільових функцій і не повинно спричинити деградацію інших цінностей лісу та лісових екосистем в цілому.

До категорії ОЦЗ 4 належать: захисні ліси, ліси у межах поясів зон санітарної охорони водних об'єктів та особливо захисні лісові ділянки згідно з Лісовим кодексом (2006) та «Порядком поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (2007). Метою ведення лісового господарства в захисних лісах є забезпечення ефективного виконання ними середовищезахисних функцій.

Ліси, в яких потенційно наявні характеристики ОЦЗ 4:

1. Ліси, які є ключовими для захисту водозборів і водних об'єктів;
2. Ліси, які є ключовими для захисту джерел питної води;
3. Ліси, ключові для захисту від ерозії (протиерозійні ліси);
4. Ліси, ключові для захисту сільськогосподарських угідь;
5. Ліси, ключові для захисту інженерних комунікацій;
6. Ліси, що є перешкодами для поширення пожеж;
7. Ліси навколо карстових утворень та інших типів природних підземних порожнин.

ОЦЗ 5: Лісові території, необхідні для забезпечення основних потреб місцевих громад

Ліси, деревні та недеревні продукти котрих місцеві жителі використовують, задовольняючи свої основні потреби, можуть бути визнаними як такі, що мають особливу для збереження цінність соціального типу. Такою цінністю можуть бути їжа, питна вода, будівельні матеріали чи сировина для ремесел, паливо тощо, а також суттєвий та незамінний дохід, який місцеві громади отримують, використовуючи лісові ресурси. Втім, у ОЦЗ 5 забороняється надмірне та виснажливе використання лісових ресурсів, навіть якщо громади в даний час економічно залежать від лісу. Забороняється також інтенсивне ведення традиційних лісових промислів (мисливство, рибальство, бортництво тощо), якщо це може спричинити виснаження інших лісових ресурсів та деградацію лісових екосистем в цілому.

Статус ОЦЗ 5 не можуть отримати:

1. Ліси, ресурси котрих є корисними для місцевого населення, але не є основними (наприклад, вони займають невелику частку (до 20%) в задоволенні основних потреб місцевих громад);
2. Ліси, ресурсам котрих у громаді є повноцінний замінник чи альтернативне джерело (наприклад, альтернативою дровам є природний газ, а гірській річці – артезіанська свердловина);
3. Ліси, інтенсивне використання ресурсів яких загрожує збереженню інших цінностей лісу (наприклад, заготівля лікарських рослин, котрі є рідкісними видами для даної території, може стати загрозою для цих видів і причиною їх зникнення. Це ж стосується полювання на рідкісних та мисливських тварин та браконьєрства).
4. Ліси, ресурси яких використовуються місцевим населенням з метою рекреації, мисливства, любительського збирання грибів, використання мінеральних джерел, спортивного рибальства тощо.

Ліси, в котрих потенційно є характеристики ОЦЗ 5 :

1. Ліси, в яких є основне або єдине джерело, звідки місцева громада отримує питну воду;
2. Ліси, в яких є основне або єдине джерело, звідки місцева громада отримує воду для побутових потреб (прання, поїння худоби тощо);
3. Ліси, які є основним або єдиним місцем зростання грибів, ягід тощо, які місцеве населення збирає для власних потреб або продажу з метою отримання доходу, котрий є основним джерелом задоволення потреб членів громади;

4. Ліси, які є основним або єдиним доступним для громади джерелом палива.

Соціальна цінність лісів може зростати або ж зменшуватися з плином часу відповідно до змін у потребах місцевих громад: наприклад, розвиток місцевої інфраструктури та зростання добробуту громадян може послабити їхню залежність від лісових ресурсів. У цьому випадку лісові ресурси, які раніше були єдиним джерелом для задоволення їхніх основних потреб, стануть незначущими у веденні їхнього господарства. І навпаки. Для того, щоби визначити, чи становлять ліси соціальну цінність, варті збереження (ОЦЗ 5), необхідно з'ясувати, чи є потреба, яку місцеве населення задовольняє продуктами з лісу, для нього основною.

ОЦЗ 6: Лісові території, необхідні для збереження традиційної культурної автентичності місцевих громад

Ліси не лише забезпечують існування та виживання місцевого населення. Вони також відіграють ключову роль у збереженні культурної та релігійної самобутності місцевих громад та соціальних груп, становлять історичну, культурну, релігійну та традиційну цінність. Згідно з вимогами лісової сертифікації за схемою FSC, до лісів або окремих лісових ділянок, в котрих потенційно наявні характеристики ОЦЗ 6, належать:

1. Ліси, в котрих є місця (зони, осередки), пов'язані з релігійними цінностями та традиціями (наприклад, місця поклоніння та справляння культу, зокрема, місця Богоявлення у християн, святі джерела, цдейські, мусульманські та караїмські святині, язичницькі капища та інше), монастирські землі та штучні культові підземелля, зокрема печери святих, катакомби, каплиці, цвинтарі, захоронення, місцевості, де тривалий час проживають у добровільній ізоляції культурно-релігійні групи (наприклад, монахи, старообрядці, тощо);

2. Ліси, на території котрих розташовані об'єкти історичного минулого, об'єкти котрі викликають відповідні історичні асоціації та об'єкти, з котрими пов'язані давні історії чи пов'язані з певною етнічною групою (археологічні пам'ятки, статуї, мегаліти, городища, місця боїв, місця масових розстрілів, місця концтаборів, партизанських таборів, замки, палаці, фортифікаційні споруди чи їх руїни, фольклорна специфіка – перекази, легенди – те, що сприяє масовому туризму та, відповідно, виходу регіону з депресивного стану, місцевості описані класиками мистецтва та літератури – ліси, описані у творах відомих літераторів, партизанські ліси, Довбушеві скелі, скелі кохання);

3. Ліси, чиї ресурси використовуються громадою традиційно завдяки естетичній або дозвільно-рекреаційній цінності цих лісів (місця проведення фестивалів, ярмарків, свят, лісових шкіл тощо);

4. Ліси, в котрих побутують етнографічні назви об'єктів та місцевостей, що пов'язані з культурними та культурно-побутовими особливостями життєдіяльності конкретної громади (Святий ліс, Чорний ліс, Боже дерево), а також ліси, пов'язані з фольклорною спадщиною (перекази, легенди, місцевості, описані класиками мистецтва та літератури).

Для того щоб з'ясувати, чи має ліс особливу або ключову цінність для традиційної, релігійної та культурної ідентичності місцевих громад, потрібно чітко визначитися, що означатиме «ключовий» у різних соціальних контекстах України. Ключову цінність для традиційно-історичної, релігійної або культурної ідентичності (самобутності) певних груп населення, представляють ліси, існування яких істотно впливає на традиційний спосіб життя поведінку членів конкретної громади, мають особливе релігійне, культурне, естетичне та історичне значення. Існування цих ділянок є невід'ємною частиною місцевої культури та історії. Такими цінностями можуть бути:

1. Унікальність та незамінна культурна цінність лісової території для місцевого населення (наприклад, місця, де здійснюється естетична та дозвільно естетична діяльність – лісові школи, туризм, мистецькі заходи та традиційні фестивалі, ярмарки, зустрічі, свята);

2. Релігійна цінність лісової території для місцевого населення (наприклад, місця релігійного паломництва, а також місцевості добровільній ізоляції – напр., монахів, старообрядців – якщо це не суперечить Критерію 1.5 ЛНР);

3. Традиційно-історична цінність для мешканців громади (наприклад, хрести, статуї, мегаліти, городища, замки).

Індикатором, який свідчить про ключове культурно-релігійне значення лісу для громади є: зміна у традиційній місцевій культурі та поведінці представників місцевих громад у випадку змін на лісовій території (наприклад: ослаблення, загасання та втрата традицій, пов'язаних з місцями поклоніння та справляння релігійного культу). Індикатором, який свідчить про ключове культурне значення лісу для громади є: зменшення кількості та відвідувачів культурних заходів та заходів дозвільно-рекреаційної діяльності (наприклад, фестивалів, ярмарків, зустрічей, свят, шкільних, туристичних, митецьких заходів); Індикатором, який свідчить про ключове традиційно-історичне значення лісу для громади є: погіршення стану історичних об'єктів (об'єкти, що є свідченням військово-визвольної боротьби – криївки УПА, військовими діями – лінія Арпада, історичні пам'ятки, замки, городища тощо).

1.3. Вимоги ЛНР щодо ОЦЗ

Згідно з Принципом 9 Принципів і Критеріїв ЛНР (FSC), від працівників лісового господарства вимагається:

- виявляти особливі цінності для збереження (ОЦЗ), що трапляються в лісах в межах окремих одиниць господарювання;
- господарювати в них з метою збереження або підвищення встановлених цінностей;
- відстежувати стан встановлених цінностей та результати господарювання. Для сертифікації за схемою ЛНР (FSC) встановлено чотири вимоги (критерії) до Принципу 9 «Особливі цінності для збереження», які охоплюють ідентифікацію, консультації, планування ведення господарства та моніторинг ОЦЗ. Перелік та характеристика принципу і критеріїв, наведені в таблиці 2.

Таблиця 2. Принцип та критерії ідентифікації ОЦЗ

Принцип, критерій	Характеристика
Принцип 9. Особливі цінності для збереження.	Ведення лісового господарства в ОЦЗ повинно сприяти підтримці або покращенню відповідних характеристик цих лісів. Прийняття рішення стосовнолісів, які мають високу природоохоронну цінність, повинно плануватися з особливою обережністю, прискіпливо враховуючи усі можливі наслідки.
9.1.	<p><i>Дослідження на предмет наявності ознак особливо цінних для збереження лісів повинні проводитися відповідно до масштабу й інтенсивності ведення лісового господарства.</i></p> <p>Мета критерію в межах лісогосподарської одиниці – реєстрація та оцінка стану ОЦЗ відповідно до масштабу, інтенсивності та ризику впливів господарської діяльності.</p>
9.1.1.-9.1.3.	<p>Виявляються, визначаються, оцінюються, реєструються та наносяться на карту ОЦЗ, проводиться моніторинг.</p> <p>Залучаються для оцінювання ОЦЗ зацікавлені сторони.</p> <p>У разі змін чи оновлення нормативно-правових актів, зміни меж одиниці господарювання, зміни стану ОЦЗ за результатами моніторингу, проводиться повторне оцінювання ОЦЗ.</p>

<p>9.2.</p> <p>9.2.1.-9.2.5.</p> <p>9.3.</p> <p>9.3.1.-9.3.3.</p> <p>9.4.</p> <p>9.4.1.-9.4.4.</p>	<p>У рамках консультативної частини сертифікаційного процесу, особлива увага повинна приділятися стратегії підтримки та збагачення ОЦЗ. Цей критерій вимагає від спеціалістів лісового господарства спільно з експертами розробити відповідні стратегії.</p> <p>Визначаються загрози ОЦЗ, створюється їх перелік та відповідна документація (наказ, інструкція, тощо). Розробляється план заходів з підтримки / збагачення ОЦЗ, його обґрунтування до початку виконання потенційно шкідливих видів лісогосподарської діяльності.</p> <p>Залучаються експерти для розроблення стратегій господарювання в ОЦЗ. За результатами моніторингу стану та ефективності проведених заходів на ОЦЗЛ, проводиться оцінка ефективності стратегій та плану заходів. У разі змін чи оновлення нормативно-правових актів, зміни меж одиниці господарювання, зміни стану ОЦЗ за результатами моніторингу, проводиться перегляд стратегій та заходів.</p> <p><i>Стратегія та план лісогосподарських заходів в ОЦЗ, мають включати заходи щодо підтримки або поліпшення відповідних цінних ознак таких лісів. Такі заходи варто планувати з особливою обережністю, ретельно, з огляду на можливі наслідки.</i></p> <p>Ці заходи повинні бути перераховані в короткому плані лісогосподарських заходів, доступному для громадськості.</p> <p>Цей критерій уточнює загальну мету ведення господарства в ОЦЗ – збереження або збільшення ОЦЗ, а також забезпечує зацікавлені сторони інформацією щодо запропонованого режиму господарювання в ОЦЗ.</p> <p>Розроблені стратегії та заходи мають підтримувати та збагачувати ОЦЗ, запобігати пошкодженню та уникати ризиків. Якщо лісогосподарська діяльність згідно стратегії, шкодить ОЦЗ, стратегії негайно переглядаються.</p> <p>Для оцінки ефективності заходів, спрямованих на підтримку чи поліпшення ознак особливо цінних для збереження лісів проводиться, із залученням експертів, щорічний моніторинг, який має відповідати масштабу, інтенсивності та ризику лісогосподарської діяльності.</p> <p>Моніторинг включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - щорічне визначення стану особливо цінних для збереження лісів; - оцінка ефективності поведених в цих лісах лісогосподарських заходів; <p>Розробляється із залученням експертів програма щорічного моніторингу, яка переглядається за результатами повторного або внесення змін до чинного оцінювання, перегляду або внесення доповнень до стратегій.</p>
---	--

Треба особливо наголосити, що визнання лісу (або його частини) ОЦЗ зовсім не означає автоматичного припинення господарських заходів, навіть таких, як рубки головного користування. Проте, це означає, що господарська діяльність має плануватися і виконуватися таким чином, щоб гарантувати збереження або примноження цих цінностей [1, 2, 3].

2. Особливі цінності для збереження (ОЦЗ) ДП «Довжанське ЛМГ»

2.1. Схема і підходи до виявлення та виділення ОЦЗ.

Виявлення ОЦЗ у межах лісової території здійснено у два етапи. Першим етапом була попередня оцінка, яка відразу виключила усі ті лісові території, які очевидно не мають ОЦЗ, та визначила ліси, які потенційно їх мають. Попередня оцінка проведена працівниками ДП «Довжанське лісомисливське господарство» шляхом аналізу наявної інформації (в т. ч. матеріалів лісовпорядкування, картографічних матеріалів, зокрема планів насаджень) щодо лісових територій ДП «Довжанське лісомисливське господарство». Попередній аналіз не вимагав використання складних даних або спеціальних досліджень. Другим етапом є повна оцінка. Ця оцінка здійснена для лісових територій, що потенційно мають ОЦЗ, з метою чіткого встановлення на них однієї чи кількох ОЦЗ. На цьому етапі ідентифікація ОЦЗ відбувається за фактом перевищення відповідного порогового значення. Порогові значення, залежно від категорій, виражаються кількістю рідкісних видів, мінімальним розміром території, ступенем важливості функцій лісу, тощо.

Там, де попередня оцінка визначила, що ОЦЗ є потенційно наявними, працівниками ДП «Довжанське лісомисливське господарство» проведено повну оцінку на предмет наявності чи відсутності ОЦЗ. Процес повної оцінки потребував певних зусиль і витрат для проведення додаткових досліджень, а також залучення експертів НПП «Зачарований край» із питань біології, лісівництва, екології, зоології та інших галузей наук та консультацій з місцевим населенням. Ці заходи здійснювалися у поточному році.

2.2. Визначення особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) і залучення зацікавлених сторін до процесу їх збереження і охорони.

Працівниками ДП «Довжанське лісомисливське господарство» разом з експертами НПП «Зачарований край» здійснено оцінку особливо цінних для збереження лісів на території всіх лісництв підприємства, шляхом двоетапного попереднього їх виділення та ідентифікації ділянок при натурному обстеженні (повторне оцінювання, індикатор 9.1.3. FSC) [8].

Здійснено опис кожної категорії ОЦЗ та її означення, наведено загальну характеристику лісів та пояснено їх важливість. Всі ділянки особливо цінних для збереження лісів нанесено на карти лісових насаджень лісництв у масштабі 1 : 25 000. У майбутньому, коли будуть виготовлені електронні карти лісництв за допомогою ГІС-технологій, характеристики ділянок будуть занесені в електронну базу даних і виділені на електронних картах при камеральній обробці матеріалів лісовпорядкування.

Для визначення особливо цінних для збереження лісів, укладено договір № 24 від 27.05.2022 з НПП «Зачарований край» на предмет вивчення та виділення особливо цінних лісових формаций, які мають важливе значення для збереження біорізноманіття та культурної спадщини регіону розташування державного підприємства.

Результати виділення ділянок особливо цінних для збереження лісів з їх характеристиками представлені сільським громадам, районній владі.

Проведено роз'яснювальну роботу серед місцевих верств населення (у школах, шкільних лісництвах, на зібраннях громад) щодо необхідності збереження цих лісів і залучення громад до їх охорони. У результаті проведених дискусій список особливо цінних для збереження лісів з їх характеристиками представлений громадам.

При цьому наголошено, що процес сертифікації лісів і збереження особливо цінних для збереження лісів є постійно діючим процесом за участю як фахівців, так і всіх зацікавлених сторін.

Перелік репрезентативних ділянок, виділених в межах ДП «Довжанське ЛМГ», наведено в додатку 1.

Рекомендується виробництву заключити договори з науковими установами на предмет більш глибшого вивчення ОЦЗ, по результатах досліджень будуть видані спеціальні брошюри, наведені характеристики особливо цінних для збереження лісів всіх структурних підрозділів ДП «Довжанське ЛМГ», карти їх розміщення і вказані особливості охорони і збереження кожного

об'єкту. Ці видання будуть поширені серед органів влади, фахівців, місцевого населення, школярів і студентів [4, 5].

ОЦЗ 1: Лісові території, що є важливими осередками біорізноманіття на глобальному, національному або регіональних рівнях.

Перелік ОЦЗ 1, наведено в таблицях 3-5.

Таблиця 3. Природно-заповідні об'єкти ДП «Довжанське ЛМГ»

№ з/п	Назва території / об'єкту ПЗФ	Площа, га	Дата створення	Місце знаходження	Характеристика	Статус (значення)	Рішення відповідних органів про створення територій та об'єктів ПЗФ
1	Заказник зоологічний «Річанський»	2408,0	25.08.1998	Хустський р-н, ДП «Довжанське ЛМГ», Річанське л-во, кв. 16- 20;25-27;30- 35; частково 11(виділи 10-15)	З метою охорони і збільшення чисельності рідкісних та цінних видів тварин: благородний олень, козуля, кабан, бурий ведмідь і інші	Державного	Постанова ради міністрів УРСР від 26.12.1985 № 451
2	Заказник іхтіологічний «Ріка»	394,0	25.08.1998	Хустський р-н, ДП «Довжанське ЛМГ» Річанське л-во, кв.28;29.	З метою охорони та збереження ділянки. Ріки, яка є місцем нересту струмкової форелі-цінного виду риби	Місцевого	Облвиконком від 23.10.1984р № 253
3	Гідрологічна пам'ятка природи озеро «Репинне»	0,97	25.08.1998	Хустський р-н, ДП «Довжанське ЛМГ» Лисичівське л-во, кв.17 вид.3	З метою охорони та збереження озера, яке має естетичне значення, місце відпочинку туристів	Місцевого	Облвиконком від 23.10.1984 № 253
4	Зоологічний заказник «Гат»	75,0	23.10.1984	Хустський р-н, ДП «Довжанське ЛМГ» Загатське л-во, кв.2 вид.1,3,4,7,10- 13	Розведення рудих лісових мурах родини Formіkа та території зоологічного заказника місцевого значення «Гат»	Місцевого	Облвиконком від 23.10.1984 № 253

Продовження таблиці 3

5	Ботанічнапам'ятка природи «Берека європейська»	16,7	23.10.1984	Хустський р-н, ДП «Довжанське ЛМГ» Загатське л-во, кв.12. вид. 19 кв.13 вид. 9,10	Забезпечення режиму охорони рідкісного виду береки європейської, екземпляри якої зростають на території ботанічної пам'ятки природи місцевого значення –Берека європейська	Місцевого	Облвиконком від 23.10.1984 №253
6	ПЗФ без вилучення НПП «Зачарований край»	452,0	21.05.2009	Хустський р-н, ДП «Довжанське ЛМГ» Загатське л-во, кв.67, 68, 69, 71, 72, 73, 74	Забезпечення режиму охорони та збереження цінних природних комплексів	Державного	Указ Президента України від 21.05.2009 № 343
7	Гідрологічна пам'ятка природи «Джерело № 3»	0,5	23.10.1984	Хустський р-н, ДП «Довжанське ЛМГ» Довжанське л-во, кв.39, вид. 6	Забезпечення режиму охорони та збереження цінних природних комплексів (мінеральних джерел)	Місцевого	Рішення облвиконкому Закарпатської обласної ради від 23.10.1981 № 253
Разом		3347,17					

**Таблиця 4. Види флори та фауни, що перебувають під загрозою в
ДП «Довжанське ЛМГ»**

№	Назва виду	Місцезнаходження	Заходи з охорони
Флора			
1	<i>Підсніжник білосніжний</i>	Лисичівське лісництво кв.21 вид.72	Охорона лісу від браконьєрства
		Річанське лісництво кв.16	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв 20	Охорона лісу від браконьєрства
		Білківське лісництво кв.2 вид 6; кв.3 вид.23; кв.5 вид.32; кв.6 вид.37; кв.8 вид.36; кв.11 вид.15; кв.14 вид. 50.	Охорона лісу від браконьєрства
2	<i>Білоцвіт весняний</i>	Лисичівське лісництво кв.9 вид 36.	Охорона лісу від браконьєрства
		Річанське лісництво кв.21	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв.22	Охорона лісу від браконьєрства
		Білківське лісництво кв. 14. вид.19;	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв.6, 11,12,14,16.	Охорона лісу від браконьєрства
		Великодільське лісництво кв. 14; кв.26 вид. 28.	Охорона лісу від браконьєрства
3	<i>Цибуля ведмежа</i>	Лисичівське лісництво квартал 31 виділ 1,2,3,5. квартал 17; квартал 49 виділ 28,27	Охорона лісу від браконьєрства
4	<i>Вязіль стрункий</i>	Лисичівське лісництво кв.24 вид.36	Охорона лісу від браконьєрства
5	<i>Дзвоники карпатські</i>	Білківське лісництво кв.3вид.14; кв.5 вид.28;	Охорона лісу від браконьєрства

Продовження таблиці 4

6	<i>Беладонна звичайна</i>	Білкіське лісництво кв.4 вид.36; кв.3 вид.14; кв.14 вид.56,58; кв.12 вид.8.	Охорона лісу від браконьєрства
		Лисичівське лісництво кв.22 вид.24.	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв. 11,19,20.	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв.8,кв.9,кв.13,кв.18.	Охорона лісу від браконьєрства
7	<i>Шафран Гейфелів</i>	Довжанське лісництво кв.16.вид.25,24,17.	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв. 25,26,12,22.	Охорона лісу від браконьєрства
8	<i>Верес звичайний</i>	Великодільське лісництво кв.19.вид.25	Охорона лісу від браконьєрства
9	<i>Пізньоцвіт осінній</i>	Великодільське лісництво кв.19.вид.25	Охорона лісу від браконьєрства
10	<i>Волошка карпатська</i>	Лисичівське лісництво кв.28 вид.27.	Охорона лісу від браконьєрства

Фауна

1	<i>Саламандра плямиста</i>	Лисичівське лісництво кв.1,16,30.	Охорона лісу від браконьєрства
		Річанське лісництво кв.1,2,3,15.	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв 16,19,12,11.	Охорона лісу від браконьєрства
		Білківське лісництво кв.4 вид 9,25; кв.3 вид.6; кв.5 вид.16,18,32; кв.6 вид.18,28.	Охорона лісу від браконьєрства
		Великодільське лісництво кв.14 вид.26,27,28.	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв.8,9,14,15,16.	Охорона лісу від браконьєрства

Продовження таблиці 4

		Лисичівське лісництво кв.3.	Охорона лісу від браконьєрства
		Річанське лісництво кв.3,16,10,38.	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв.16	Охорона лісу від браконьєрства
2	<i>Кіт лісовий</i>	Білківське лісництво кв. 6. вид.19;	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв.8, 13,12,17,20.	Охорона лісу від браконьєрства
		Великодільське лісництво кв. 1,4.	Охорона лісу від браконьєрства
		Лисичівське лісництво кв. 24.	Охорона лісу від браконьєрства
3	<i>Полоз лісовий</i>	Білківське лісництво кв.4вид. 41;кв.7 вид.8; кв.9 вид.8;кв.10 вид.7; кв.11 вид.18; кв.14 вид.55; кв.4 вид.5.	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв. 16.	Охорона лісу від браконьєрства
		Великодільське лісництво кв. 2,3,7,8,9,16.	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв.18,20.	Охорона лісу від браконьєрства
		Лисичівське лісництво кв.15,30.	Охорона лісу від браконьєрства
4	<i>Жаба прудка</i>	Білківське лісництво кв.4вид.5; кв.3 вид.21; кв.3вид.33; кв.7 вид.6; кв.8 вид.9; кв.9 вид.23; кв.12 вид.35; кв.17 вид.9.	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв.16,5,19.	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв.6 вид.21;кв.8 вид.19,21; кв.11 вид.22.	Охорона лісу від браконьєрства

Продовження таблиці 4

5	<i>Сова двохвоста</i>	Білківське лісництво кв.2 вид.23; кв.5 вид.38;	Охорона лісу від браконьєрства
		Великодільське лісництво кв.2,3,7,8,9,16.	Охорона лісу від браконьєрства
6	<i>Рись звичайна</i>	Річанське лісництво кв.16,22,15.	Охорона лісу від браконьєрства
		Лисичівське лісництво кв.3.	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв. 21.	Охорона лісу від браконьєрства
7	<i>Тритон карпатський</i>	Лисичівське лісництво кв.9.	Охорона лісу від браконьєрства
		Великодільське лісництво кв.2,3,7,8,9,16.	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв.8,9.	Охорона лісу від браконьєрства
8	<i>Лелека чорний</i>	Великодільське лісництво кв.1,4.	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв.8 вид. 21.	Охорона лісу від браконьєрства
9	<i>Xaricus европейський</i>	Лисичівське лісництво кв.10,15.	Охорона лісу від браконьєрства
10	<i>Дямел білоспинний</i>	Лисичівське лісництво кв.29,19..	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв.16,15,14,19,20	Охорона лісу від браконьєрства
		Річанське лісництво кв. 38.	Охорона лісу від браконьєрства
11	<i>Жук-олень</i>	Лисичівське лісництво кв.8.	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв.16,11,12.	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв.2,3,27,6,7,10,11,14,15.	Охорона лісу від браконьєрства
12	<i>Джміль глинистий</i>	Лисичівське лісництво кв.28.	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв.16,5,6.	Охорона лісу від браконьєрства

Продовження таблиці 4

13	<i>Вусач великий дубовий</i>	Лисичівське лісництво кв.2,3.	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв.16.	Охорона лісу від браконьєрства
		Загатське лісництво кв.1-7,10,11,14,15,13,27.	Охорона лісу від браконьєрства
14	<i>Видра річкова</i>	Лисичівське лісництво кв.22	Охорона лісу від браконьєрства
		Річанське лісництво кв. 22,20.	Охорона лісу від браконьєрства
15	<i>Голуб-синяк</i>	Лисичівське лісництво кв.24	Охорона лісу від браконьєрства
		Довжанське лісництво кв.16,11,12,20,21.	Охорона лісу від браконьєрства
16	<i>Кажани</i>	Річанське лісництво кв. 38.	Охорона лісу від браконьєрства
17	<i>Мінога українська</i>	Річанське лісництво кв. 22,23.	Охорона лісу від браконьєрства
18	<i>Жовна зелена</i>	Річанське лісництво кв. 38.	Охорона лісу від браконьєрства
19	<i>Підорлик малий</i>	Загатське лісництво кв.1-5,10-13,27; кв.8 вид.21.	Охорона лісу від браконьєрства

Характеристику видів флори, що перебувають під загрозою в ДП «Довжанське ЛМГ», наведено в додатку 2.

Таблиця 5. Ключові місця тимчасової концентрації фауни в ДП «Довжанське ЛМГ»

Лісництво	Квартал	Площа, га
1	2	3
Лисичівське	1,2,5,9,10,13,17,18,20.	1658
Річанське	36-38	387
Довжанське	3/1,4/1,8/1,25,28,29	806
Білківське	1-4,15-17	1226

ОЦЗ 2: Великих лісових ландшафтів, що є значущими на світовому, національному аборегіональному рівнях.

Територія ДП «Довжанське ЛМГ» немає в зв'язку з специфікою розташування таких ландшафтів.

ОЦЗ 3: Лісові території, що містять зникаючі, рідкісні та вразливі біотопи.

Перелік ОЦЗ 3 наведено в таблиці 6.

**Таблиця 6. Лісові території, що містять зникаючі, рідкісні та вразливі біотипи
ДП «Довжанське ЛМГ»**

Лісництво	Квартал ,виділ	Площа, га	Породний склад	Вік	Примітка
Лисичівське	27/21	10,0	10Бкл	120	Високопродуктивні букові деревостани
Лисичівське	1/12	3,8	7Бкл(90)3Бкл(60)	90	Підстилка вкрита мохом і чорницею
Річанське	23/6	15,0	10Бкл	80	Високопродуктивні букові деревостани
Річанське	4/7	16,3	7Бк2Ялє1Дгл	75	Високопродуктивні букові деревостани
Довжанське	12/30	7,3	10Бкл	50	Еталонні деревостани бука лісового
Довжанське	12/32	1,9	9Мє1Бк+Яцб	20	Високопродуктивне модринове насадження
Довжанське	1/26	17.7	6Бкл(190)4Бкл(80)	190, 80	Генетичні резервати
Довжанське	2/1	11	6Бкл(190)4Бкл(80)	190, 80	Генетичні резервати
Довжанське	2/2	5,7	10Бкл	70	Генетичні резервати
Довжанське	2/3	3,3	10Бкл+Ялє	100	Генетичні резервати
Довжанське	2/4	3,7	10Бкл	160	Генетичні резервати
Довжанське	8/1	48,5	6Бкл(180)4Бкл(80)	180, 80	Генетичні резервати
Довжанське	3/1	45.7	7Бкл(190)3Бкл(80)	190, 80	Генетичні резервати
Довжанське	4/1	97,0	6Бкл(190)4Бкл(80)	190, 80	Генетичні резервати
Загатське	7/4	6,0	10Бкл+Дс+Чш+Ялє	95	Високопродуктивні букові деревостани
Великодільське	18/26	7,0	10Бкл	110	Високопродуктивні букові деревостани
Разом		299,9			

Біотопи із старовіковими деревостанами

Довжанське	1/26	17.7	6Бкл(190)4Бкл(80)	190, 80	Генетичні резервати
Довжанське	2/1	11	6Бкл(190)4Бкл(80)	190, 80	Генетичні резервати
Довжанське	2/2	5,7	10Бкл	70	Генетичні резервати

Продовження таблиці 6

Довжанське	2/3	3,3	10Бкл+Ялє	100	Генетичні резервати
Довжанське	2/4	3,7	10Бкл	160	Генетичні резервати
Довжанське	8/1	48,5	6Бкл(180)4Бкл(80)	180, 80	Генетичні резервати
Разом		89,9			
Всього		389,8			

ОЦЗ 4: Лісові території, що виконують основні природні функції в критичних ситуаціях.

Перелік цих лісових територій, наведено в таблицях 7-9.

Таблиця 7. Ліси у межах поясів зон санітарної охорони водних об'єктів ДП «Довжанське ЛМГ»

Лісництво	Квартал, виділ	Площа, га	Породний склад	Вік	Примітка
Лисичівське	25/1	0,3	8Бкл2Гз+Ялє+Клг	68	Берегозахисні ділянки
Лисичівське	25/2	3,6	9Бкл1Ялє+Яз+Яв	71	Берегозахисні ділянки
Лисичівське	25/7	10,5	5Бкл2Бкл1Яв1Яз1Ялє	66	Берегозахисні ділянки
Лисичівське	25/9	10,7	7Бкл2Ялє1Яв+Яз	71	Берегозахисні ділянки
Лисичівське	25/10	8,7	6Бкл2Ялє1Яв1Бкл+Яз	66	Берегозахисні ділянки
Лисичівське	25/11	1,2	4Яв3Бкл2Взш1Бкл+Яз+Ялє	16	Берегозахисні ділянки
Лисичівське	25/12	2,0	5Бкл3Яв2Яз+Взш+Врб	22	Берегозахисні ділянки
Лисичівське	25/13	2,1	5Бкл2Яв2Врб1Взш	19	Берегозахисні ділянки
Лисичівське	25/14	1,8	8Ялє2Яв+Бкл	60	Берегозахисні ділянки
Лисичівське	25/15	1,3	8Бкл1Яз1Ялє+Яв	71	Берегозахисні ділянки
Річанське	14/1	0,6	9Бкл1Яв	61	Берегозахисні ділянки

Продовження таблиці 7

Річанське	14/3	15,3	10Бкл+Ялє+Бп	84	Берегозахисні ділянки
Річанське	14/5	0,4	10Ялє+Бкл	29	Берегозахисні ділянки
Річанське	14/6	2,1	10Бкл	81	Берегозахисні ділянки
Річанське	14/9	49,0	10Бкл+Бп	81	Берегозахисні ділянки
Річанське	14/10	71,8	10Бкл+Ялє+Бп	81	Берегозахисні ділянки
Річанське	14/11	29,0	8Бкл2Бп	86	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/1	20,3	10Бкл+Ялє+Яз+Бп	76	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/4	1,3	8Бкл2Ялє	76	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/7	27,0	10Бкл+Ялє+Яз+Бп	81	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/8	57,4	10Бкл+Мде+Ялє+Яв+Бп	86	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/10	0,8	10Бп+Бкл+Гз	31	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/11	2,0	7Бкл2Ялє1Бп	66	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/13	28,0	10Бкл+Ялє+Бп	86	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/14	20,5	10Бкл+Ялє+Бп	86	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/17	0,8	8Ялє2Бкл+Бп	66	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/18	13,8	10Бкл+Бп+Гз	76	Берегозахисні ділянки

Продовження таблиці 7

Річанське	15/20	8,2	6Бп2Гз2Бкл+Дз	41	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/23	1,2	10Яз+Бкл+Гз	58	Берегозахисні ділянки
Річанське	15/24	16,5	9Бкл1Ялє+Яв+Бп	86	Берегозахисні ділянки
Довжанське	6/1	1,5	8Дчр2Бкл	36	Берегозахисні ділянки
Довжанське	6/2	9,8	9Бкл1Дс	56	Берегозахисні ділянки
Довжанське	6/3	3,2	10Бкл+Ялє+Дс	33	Берегозахисні ділянки
Довжанське	6/4	3,1	10Бкл	116	Берегозахисні ділянки
Довжанське	6/5	8,8	10Бкл	131	Берегозахисні ділянки
Довжанське	6/6	4,0	9Бкл1Дс+Яз+Яв+Чш+Взш	56	Берегозахисні ділянки
Довжанське	6/7	4,7	10Бкл+Яв	136	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/2	4,8	5Бкл2Яв2Ялє1Яз+Бп	27	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/3	4,6	5Бкл2Яз1Ялє2Яв	28	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/4	6,5	6Бкл2Яз1Яв1Дс	38	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/5	8,2	6Бкл2Яв1Ялє1Яз	31	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/6	5,0	7Бкл2Яв1Яз+Чш	38	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/7	7,1	8Бкл1Бкл1Яв+Дс	41	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/8	2,4	8Бкл1Яв1Ялє+Яз	56	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/10	3,5	6Бкл3Бкл1Ялє	116-76	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/13	5,5	5Бкл3Ялє1Яв1Бп	35	Берегозахисні ділянки

Продовження таблиці 7

Великодільське	1/14	3,6	5Бкл2Яз1Ялє2Яв	28	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/15	7,3	5Бкл1Дс2Яв1Ялє1Яз	41	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/16	8,0	8Бкл1Дс1Яв	56	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/17	3,0	6Бкл2Яв2Ялє+Дс	36	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/18	6,8	8Бкл1Яв1Дс	56	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/19	9,4	9Бкл1Яв+Ялє	66	Берегозахисні ділянки
Великодільське	1/20	3,0	6Бкл1Яв1Яз2Бп+Врл+Ялє	30	Берегозахисні ділянки
Великодільське	2/2	8,0	5Бкл5Бкл	236-76	Берегозахисні ділянки
Загатське	11/1	5,0	8Бкл2Дз	106	Берегозахисні ділянки
Загатське	11/2	7,1	8Дз2Бкл	116	Берегозахисні ділянки
Загатське	11/6	5,2	8Дз2Бкл+Гз+Влч+Ялє	121	Берегозахисні ділянки
Загатське	11/7	4,6	8Ялє2Бкл+Дс	68	Берегозахисні ділянки
Загатське	11/8	1,6	4Дс2Яв2Гз1Чш1Яз+Бп+Влч	13	Берегозахисні ділянки
Загатське	11/9	0,7	10Дс+Сз+Ялє	126	Берегозахисні ділянки
Загатське	11/11	9,2	9Бкл1Дс+Ялє+Гз	126	Берегозахисні ділянки
Загатське	11/15	1,1	8Бкл2Дс	126	Берегозахисні ділянки
Загатське	12/1	1,4	5Бкл3Бкл2гз	136-76	Берегозахисні ділянки
Всього		576,2			

Таблиця 8. Ліси які є ключовими для захисту джерел питної води ДП «Довжанське ЛМГ»

Лісництво	Квартал, виділ	Площа, га	Породний склад	Вік	Примітка
Лисичівське	18/15	10,8	6Бкл2Яз1Яв1Яле	65	Джерело питної води
Загатське	21/25	8,4	5Дс5Бкл+Гз	68	Джерело питної води (водозбір)
Загатське	22/11	12,0	5 Дс2Яв3Бкл	61	Джерело питної води (криничка)
Всього		31,2			

Таблиця 9. Ліси, ключові для захисту від ерозії ДП «Довжанське ЛМГ»

Лісництво	Квартал	Площа, га	Примітка
Довжанське	8	63,1	Протиерозійні ліси
Довжанське	17	73,9	Протиерозійні ліси
Довжанське	19	98,4	Протиерозійні ліси
Довжанське	20	56,2	Протиерозійні ліси
Довжанське	22	68,3	Протиерозійні ліси
Лисичівське	1	129,0	Протиерозійні ліси
Лисичівське	2	170,6	Протиерозійні ліси
Лисичівське	3	293,0	Протиерозійні ліси
Лисичівське	4	58,0	Протиерозійні ліси
Лисичівське	7	176,0	Протиерозійні ліси
Лисичівське	8	230,0	Протиерозійні ліси
Лисичівське	15	178,0	Протиерозійні ліси
Лисичівське	16	29,0	Протиерозійні ліси
Лисичівське	19	75,7	Протиерозійні ліси
Лисичівське	20	41,2	Протиерозійні ліси
Лисичівське	22	33,0	Протиерозійні ліси
Лисичівське	23	33,6	Протиерозійні ліси
Лисичівське	24	87,2	Протиерозійні ліси
Лисичівське	26	97,7	Протиерозійні ліси
Лисичівське	30	109,5	Протиерозійні ліси
Річанське	4	2,3	Протиерозійні ліси
Річанське	5	8,2	Протиерозійні ліси
Річанське	6	160,7	Протиерозійні ліси
Річанське	7	126,1	Протиерозійні ліси
Річанське	8	185,4	Протиерозійні ліси